

J.M.G. Leune

Omgekomen, gewonde en gevangengenomen Staatse officieren bij de Slag van Saint-Denis (1678)

Op 14 augustus 1678 vond te Saint-Denis nabij Mons (Bergen) in Henegouwen een veldslag plaats tussen een geallieerd leger onder leiding van prins Willem III van Oranje-Nassau en Franse troepen onder leiding van maarschalk Francois Henri de Montmorency-Bouteville, hertog van Piney-Luxembourg. Het geallieerde leger bestond uit Staatse, Brunswijkse, Brandenburgse en Münsterse troepen, aangevuld met een paar honderd Engelsen en wat Spaanse ruitery, tesamen ca. 45.000 man. Zij dwongen de getalsmatig sterkere Fransen tot de terugtocht.

De slag (die ook is omschreven als de Slag bij Mons) vond plaats op een curieus moment. Vier dagen eerder kwam in Nijmegen een vredesverdrag tussen de Republiek der Verenigde Nederlanden en Frankrijk tot stand. Willem III verklaarde na de slag dat hij daarvan op 14 augustus 1678 nog niet op de hoogte was. Aangenomen wordt dat het verlies van de Fransen bij Saint-Denis heeft bijgedragen aan de totstandkoming van een vredestraktaat tussen Frankrijk en Spanje, dat op 17 september 1678 werd getekend.

Aan geallieerde zijde werden naar schatting 3000 militairen gedood of gewond, waaronder vele Staatse infanteristen. De Fransen verloren ongeveer 2000 man. ¹

In 1678 liet de Haagse boekverkoper Pieter Hagen een pamflet drukken met daarop de namen van de gesneuvelde, gewond geraakte en gevangengenomen Staatse officieren. ² Voorzien van annotaties zijn deze namen als volgt: ³

A. Uit het regiment Garde te voet ⁴

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Solms, Hendrik Trajectinus van	kolonel		x	
Croneman ⁵	luitenant-kolonel	x		
Cyffer ⁶	majoor		x	
Schrevel	kapitein	x		
Hornbergh	idem	x		
Riedesel	idem	x		
Friesheym	idem		x	
Duyvenvoorde	idem		x	
Linde	idem		x	
Kretsmar	idem		x	

B. Uit het regiment Garde Dragoners ⁷

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Auer ⁸	luitenant-kolonel		x	
Golginowitz	kapitein	x		

C. Uit het regiment van de prins van Birkenfeld ⁹

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Oldenkop	kapitein	x		
Kuhne	idem	x		
Bock	luitenant	x		

D. Uit het regiment van De Rocque-Cervièrre ¹⁰

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Rocque-Cervièrre, Guillaume de	kolonel	x		
Sparre ¹¹	luitenant-kolonel		x	
Sturler ¹²	majoor		x	
Gally	kapitein	x		
Belair	idem	x ¹³		x ¹⁴
Sturler	idem	x		
Granaty	idem	x		

Dam, van	kapitein-luitenant	x		
Singlinsan	luitenant	x		
Ruben	vaandrig	x		

E. Uit het regiment van Colyear ¹⁵

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Colyear, Alexander	kolonel		x	
Bruce	kapitein	x		
Mackay	idem	x		
Ramsay	idem	x		

F. Uit het regiment van Bellasyse ¹⁶

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Bellasyse, Henry	kolonel		x	
N.N. ¹⁷	luitenant-kolonel		x	
N.N. ¹⁸	majoor	x		
Richardson	kapitein	x		
Penford	idem	x		
Straten, van der	idem	x		

G. Uit het regiment van Brumszen ¹⁹

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Brumszen, Leo Frederik van	kolonel		x	
Greben ²⁰	majoor		x	
Sack	kapitein		x	

H. Uit het regiment van Zobel ²¹

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Zobel, Nicolaas Frederik	kolonel		x	
Koen	kapitein	x		
N.N.	idem		x	
idem	idem		x	
Eusant	luitenant	x		

I. Uit het regiment van de hertog van Holstein ²²

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Schaffhausen	kapitein		x ²³	
Wiedesholt	idem		x	
Bulow	idem		x	
Rasgouw	luitenant	x		
Hoyer	idem		x	
Wartensleben	idem		x ²⁴	
N.N.	vaandrig van de lijfcompagnie	x		
N.N.	luitenant van kapitein Bulow	x		
N.N.	vaandrig van kapitein Schuylenburg	x		
N.N.	vaandrig van kapitein Wiederholt	x		

J. Uit het regiment van Mackay ²⁵

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
------	------	------	--------	----------

Coljor ²⁶	majoor ²⁷	x		
Graham, Charles	kapitein			x
Graham	luitenant		x	
Graham	vaandrig		x	

K. Uit het regiment van Westley ²⁸

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Archer ²⁹	luitenant-kolonel	x		
Herres ³⁰	majoor		x	
Flud	kapitein		x	
Kolman ³¹	idem		x	

L. Uit het regiment van de Rijngraaf ³²

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Dudan	kapitein		x	
Peysen	idem		x	
Sternal	idem		x	
Clooster	luitenant		x	

M. Uit het regiment van Delwich ³³

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Dodegem	kapitein		x	
Bool	idem		x	

N. Uit het regiment van de prins van Brandenburg ³⁴

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
Elsenitz	kapitein		x	
Gerssendorf	kapitein-luitenant	x		
Auer	luitenant	x		
Rauter	vaandrig	x		

O. Overige officieren

Naam	Rang	Dood	Gewond	Gevangen
's Gravemoer, de heer van ³⁵	kolonel		x	
Lauder ³⁶	luitenant-kolonel		x ³⁷	
N.N. ³⁸	majoor van de graaf van Stirum ³⁹		x	
Stuart	kapitein		x	

Annotaties

¹ O. van Nimwegen, "Deser landen crijchsvolck"; het Staatse leger en de militaire revoluties 1588-1688, Amsterdam, 2006, p. 417-418.

² Bibliotheek Universiteit Leiden, Verzameling Thysiuspamfletten nr. 10365; ook vermeld in de Pamflettencollectie van Louis D. Petit onder nummer 4419 (met dank aan John Frankhuizen van de afdeling Bijzondere Collecties van de UB te Leiden). Op het pamflet is vermeld dat er naar schatting 1500 "gemeene" ["gewone"] Staatse soldaten sneuvelden. Of alle Staatse officieren die omkwamen, gewond raakten of gevangen werden genomen op het pamflet voorkomen is niet bekend.

³ De namen zijn in het geval van evidente drukfouten of een ongebruikelijke spelling aangepast. Bij het ontcijferen van de namen was de naamlijst van het onderhavige pamflet zoals die opgenomen is in de handleiding van de Collectie Wakker (aanwezig in de studiezaal van het CBG) behulpzaam. In verreweg de meeste gevallen zijn de voornamen op het pamflet niet vermeld; incidenteel konden deze uit andere bronnen worden getraceerd. Aanvullend onderzoek kan de onderhavige transcriptie ongetwijfeld verrijken. Het voerde te ver om over de genoemde personen biografische bijzonderheden (zoals hun afstamming, carrièreverloop e.d.) te

vermelden. Hiervoor wordt verwezen naar de gangbare bronnen (zowel schriftelijke als gedigitaliseerde) betreffende militairen in het Staatse leger.

⁴ Dit is het regiment onder het bevel van kolonel Hendrik Trajectinus graaf van Solms; DutchRegiments IR 599a.

⁵ John Cronmann (F.J.G. ten Raa, Het Staatse Leger, deel VI, Breda 1940, p. 230).

⁶ Hans Christoffel Seyfferd (Ten Raa, 1940, p. 230-231).

⁷ Dit is het regiment van Willem III, prins van Oranje-Nassau; DutchRegiments CR 672h.

⁸ Meinard Diederik van Auer.

⁹ Dit is het regiment van Johan Karel, prins van Birkenfeld; DutchRegiments IR 672e.

¹⁰ Dit is het regiment van Guillaume de Rocque-Cervière; DutchRegiments IR 599b.

¹¹ Turo de Sparre.

¹² Rudolf Sturler.

¹³ Of gevangen.

¹⁴ Of dood.

¹⁵ Dit is het regiment van Alexander Colyear; DutchRegiments IR 675a.

¹⁶ Dit is het regiment van sir Henry Bellasyse; DutchRegiments IR 675d.

¹⁷ Daarmee zal Thomas Monck zijn bedoeld.

¹⁸ Daarmee zal P. [Philip] Babington zijn bedoeld (Ten Raa, 1940, p. 255).

¹⁹ Dit is het regiment van Leo Frederik van Brumszen; DutchRegiments IR 672h.

²⁰ Het is onduidelijk wie hiermee is bedoeld. Mogelijk is hij identiek met John Greve, vermeld als majoor in het regiment van Alexander Colins d'Aheree in 1674 (H. Ringoir, Hoofdofficieren der infanterie, Den Haag, 1981, p. 156).

²¹ Dit is het regiment van Nicolaas Frederik Zobel; DutchRegiments IR 671d.

²² Dit is het regiment van Rudolf Frederik Hertog van Holstein-Norburg; DutchRegiments IR 673c.

²³ Genoteerd werd: "dodelijk gequetst"; mogelijk overleed hij dus kort daarna.

²⁴ Hij verloor een been.

²⁵ Dit is het regiment van Hugh Mackay I; DutchRegiments IR 595a.

²⁶ Vermoedelijk is hier in dubbel opzicht een fout gemaakt. De naam is vermoedelijk Colyear en bedoeld zal zijn John Colyear die toen luitenant-kolonel was in dit regiment. Ringoir (p. 109) noteerde Alexander Colyear als majoor van dit regiment op dat moment, maar deze sneuvelde in 1678 niet. Hij was toen kolonel (zie terug), tenzij hij in het Staatse leger een dubbelganger had.

²⁷ Zie de vorige noot.

²⁸ Dit is het regiment van Patrick Westley; DutchRegiments IR 675c.

²⁹ Francis Archer.

³⁰ Mogelijk is John Hayles bedoeld; deze werd benoemd tot majoor in dit regiment op 9-8-1678.

³¹ Colckman?

³² Dit is het regiment van Willem Florentijn Wild-en Rijngraaf van Salm; DutchRegiments IR 668a.

³³ Dit is het regiment van Hendrik van Delwich, vrijheer van Wiebendorf, Saxendorf en de Blink; DutchRegiments IR 671c.

³⁴ Dit is het regiment van Lodewijk, prins van Brandenburg; DutchRegiments IR 673d.

³⁵ Adam, baron van der Duyn van 's Gravenmoer, kolonel van een cavalerie-vaan (DutchRegiments CV 577a).

³⁶ John Alexander Lauder, luitenant-kolonel in het regiment van John Kirckpatrick vanaf 10-5-1677 (Ringoir, p. 110).

³⁷ Genoteerd werd: "dodelijk gequetst"; mogelijk overleed hij dus kort daarna.

³⁸ Vermoedelijk J. van Haersholte tot den Cranenburg (Ten Raa, deel VI, p. 246).

³⁹ Vermoedelijk is bedoeld op het regiment van Frederik Willem Albert Graaf van Limburg-Stirum en Bronkhorst (Ten Raa, deel VI, p. 245).